Rada mládeže Prešovského kraja

Ako fungujú školské parlamenty v Prešovskom kraji?

Zistenia z prieskumu, porovnanie s rokom 2020 a odporúčania pre prax

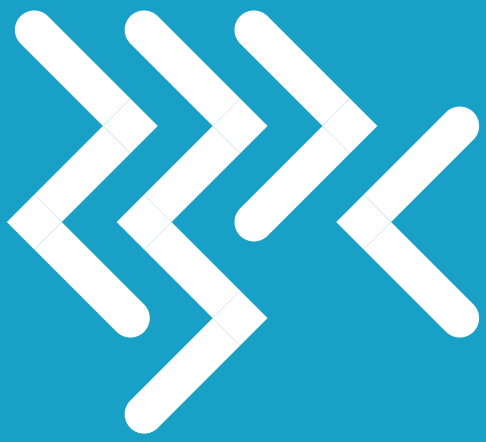

Cieľom tohto prieskumu bolo zistiť povedomie o fungovaní školských parlamentov (ďalej len ŠP) na stredných školách v Prešovskom kraji. Do zberu dát, ktorý prebiehal v decembri 2025, sa zapojilo celkovo **1 844 žiakov** z **81 stredných škôl**. Vzorku tvorili približne z dvoch tretín dievčatá a z tretiny chlapci. Z hľadiska typu škôl prevažovali žiaci zo SOŠ, akadémií a konzervatórií (62,8 %) nad gymnazistami (37,2 %). Na špecifické otázky týkajúce sa vnútorného fungovania ŠP (zasadnutia, štatút, akčný plán, financie či prekážky) odpovedalo **351 členov ŠP** z celkového počtu respondentov.

Tento report a jeho zistenia nadväzujú na predchádzajúci prieskum realizovaný v roku 2020. Všetky uvádzané trendy, nárasty či poklesy vychádzajú z porovnania aktuálnych dát s týmto východiskovým stavom, čo umožňuje zhodnotiť päťročný vývoj a posun vo fungovaní školských parlamentov v kraji. Zároveň je potrebné poznamenať, že prieskum bol robený v čase, keď nový zákon o školskej správe č. 321/2025 ešte nebol v platnosti.

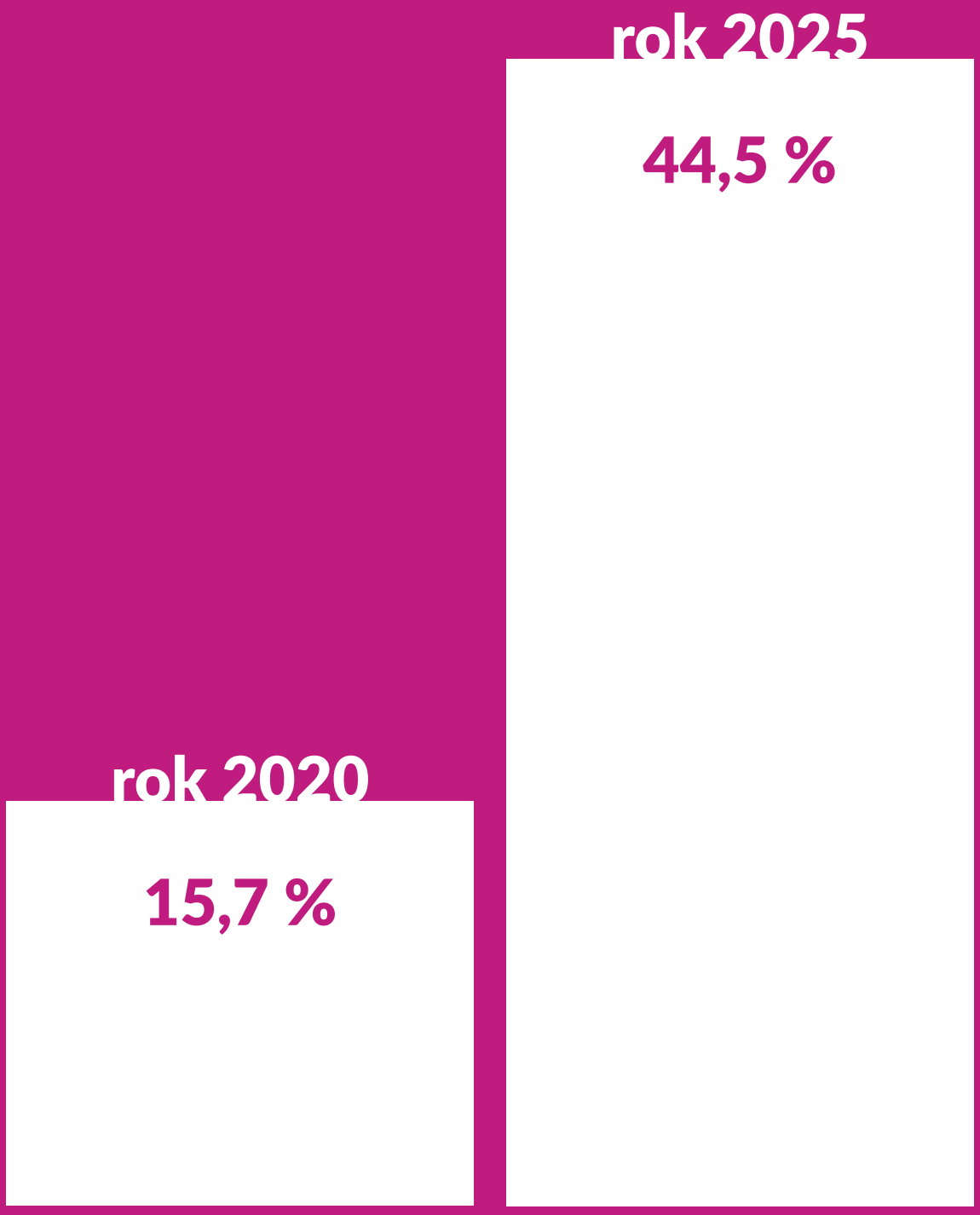

Podiel žiakov uvádzajúcich celoškolské voľby

1. Hlavné zistenia

Školské parlamenty sú dnes vnímané ako viditeľnejšie a ich voľby prebiehajú demokratickejšie než v roku 2020. To, aký majú skutočný vplyv na dianie v škole, však naďalej vo veľkej miere súvisí s prístupom vedenia školy a učiteľov.

Demokratickejšie voľby a pevnejšie základy
Najvýraznejšia zmena za posledných päť rokov nastala vo voľbách. Celoškolské voľby dnes uvádza 44,5 % žiakov, kým v roku 2020 to bolo 15,7 %. Automatické členstvo predsedov tried v ŠP sa vyskytuje už len výnimočne. Zároveň sa výrazne upevnili formálne základy parlamentov – existenciu štatútu dnes potvrdzujú viac ako tri štvrtiny členov (77,5 %), kým v roku 2020 to bola len približne polovica.

ŠP je viditeľnejší
Takmer všetci žiaci vedia o existencii školského parlamentu na svojej škole, a viac ako tri štvrtiny poznajú aj jeho koordinátora. Najviac sa zlepšila situácia na stredných odborných školách – parlament tam dnes vníma ako veľmi aktívny 32,4 % žiakov (nečlenov ŠP), v roku 2020 to bolo len 13,7 %. Slabším miestom zostáva povedomie o právomociach parlamentu – takmer polovica žiakov (nečlenov) ich pozná len okrajovo alebo vôbec.

Vplyv na rozhodovanie je nerovnomerný
Väčšina členov hodnotí prístup koordinátora aj vedenia školy ako podporný a skoro 90 % členov ŠP deklaruje, že predkladajú vedeniu školy podnety a návrhy žiakov. Na tvorbe školského poriadku sa však podieľa len niečo viac ako polovica z nich. Z dát vyplynulo, že zapojenie ŠP do tvorby pravidiel na škole je výrazne vyššie tam, kde majú k parlamentu pozitívny postoj vedenie školy a učitelia, a nižšie tam, kde sú voči nemu skeptickí.

Kľúčové prekážky
Najväčšími ťažkosťami pre fungovanie ŠP z pohľadu členov sú nedostatok financií, slabá vnútorná motivácia samotných členov a chýbajúca podpora zo strany bežných spolužiakov. Parlamenty navyše fungujú pomerne izolovane – viac ako polovica členov uvádza, že ich parlament nespolupracuje s iným parlamentom, ďalších skoro 28 % o to nemá vedomosť a na viac ako tretine škôl sa členovia nezhodli ani na tom, ako často zasadajú.

Potenciál pre rast
Záujem o členstvo mierne rastie – členom ŠP by sa dnes chcelo stať 22,6 % žiakov (nečlenov), pričom v roku 2020 to bolo 16,3 %. Do parlamentu láka žiakov najmä možnosť rozvíjať sa a získať nové zručnosti. Žiaci (nečlenovia), ktorí poznajú všetky právomoci parlamentu, majú o členstvo záujem viac ako štyrikrát častejšie ako tí, ktorí o nich nemajú predstavu. V rámci ďalšieho vzdelávania žiakov najviac láka rozvoj komunikačných zručností, teambuilding a kritické myslenie.

2. Základné výsledky a stav ŠP v roku 2025

Povedomie o ŠP

Povedomie o existencii ŠP je mimoriadne vysoké – až 96,9 % všetkých žiakov potvrdzuje, že na ich škole parlament funguje, a viac ako tri štvrtiny žiakov (77,8 %) poznajú aj koordinátora ŠP. Rozdiely však nastávajú pri poznaní konkrétnych osôb a právomocí.

Väčšinu členov ŠP pozná 40,5 % žiakov (nečlenov), no pritom 14,1 % nepozná žiadneho člena. Iba 56,8 % žiakov (nečlenov) pozná podľa vlastného hodnotenia všetky alebo aspoň niektoré právomoci ŠP. Zvyšných 43,2 % ich pozná len okrajovo alebo o nich nemá žiadnu predstavu, čo naznačuje potrebu lepšej vnútroškolskej osvety.

Až 83,8 % žiakov vníma svoj ŠP ako aktívny alebo veľmi aktívny. Ako menej aktívny alebo neaktívny ho vníma iba približne 10 % žiakov.

Prínos ŠP

Za najväčší prínos školského parlamentu považujú žiaci spestrenie štúdia rôznymi podujatiami (44,9 %) a budovanie pozitívnej klímy na škole v podobe dobrých vzťahov a tímových aktivít (44,1 %). Tretím kľúčovým pilierom je osvojovanie si demokratických princípov – teda možnosť slobodne sa vyjadriť a zastupovať záujmy spolužiakov voči vedeniu školy (37,9 %). Žiadny prínos v činnosti parlamentu vidí iba necelá desatina žiakov (8,8 %).

Motivácie k členstvu v ŠP

Hlavným motívom pre vstup do parlamentu je sebarozvoj (uvádza ho 82,3 % členov ŠP), až potom nasleduje zastupovanie spolužiakov (69,2 %), možnosť zúčastňovať sa na vzdelávacích a iných podujatiach mimo školy (43,3 %) a dobrý kolektív (34,5 %). Sebarozvoj dominuje ako hlavné lákadlo aj medzi nečlenmi (49,9 %).

U žiakov, ktorí nie sú členmi ŠP, sa však objavujú aj iné motivácie – 15,5 % z nich uvádza ako dôvod aj možnosť uliať sa z vyučovania a 24,1 % nevie uviesť žiadny dôvod. Medzi súčasnými členmi ŠP sú tieto motivácie zriedkavé (3,4 % a 5,4 %).

Spôsob voľby členov a predsedu ŠP

Najrozšírenejším modelom sú celoškolské voľby, keď si žiaci školy volia členov ŠP spomedzi navrhovaných kandidátov (uvádza ich 44,5 % žiakov). Druhým najčastejším spôsobom je voľba jedného zástupcu za každú triedu (27,5 %) a 8,0 % žiakov uvádza voľby organizované po ročníkoch. Automatické členstvo predsedov tried v ŠP uvádza už len 5,1 % žiakov, určovanie členov ŠP učiteľom 1,0 % a absenciu volieb 1,6 % žiakov.

Predsedu ŠP si volia samotní členovia spomedzi seba (v 74,9 % prípadov). Celoškolskú voľbu predsedu všetkými žiakmi uvádza 14,8 % členov ŠP a iba 3,1 % uvádza, že predsedu priamo vybral pedagóg alebo koordinátor.

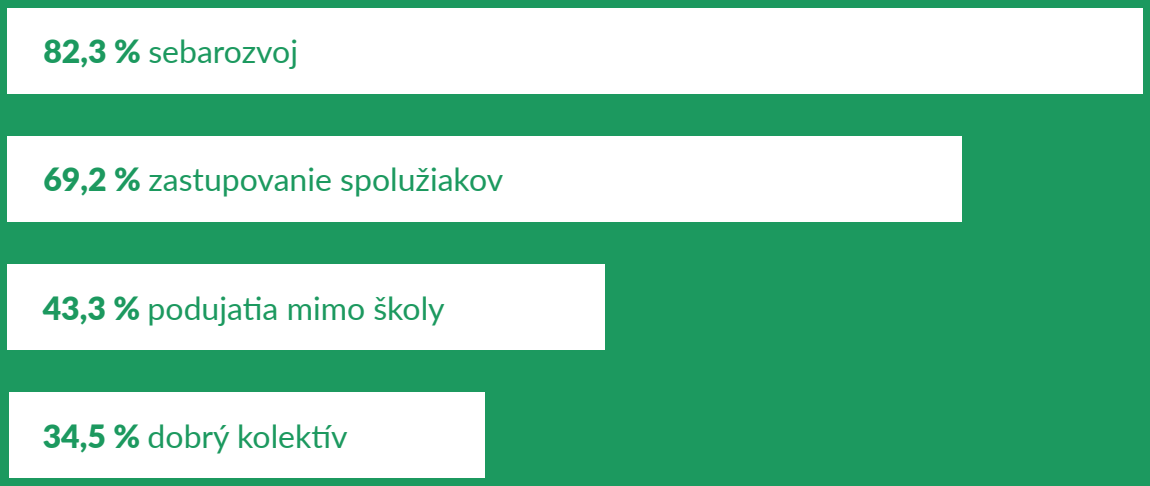

Prečo sú žiaci v školskom parlamente (odpovede členov ŠP)

Zasadnutia ŠP
Fakt, že ŠP zasadá pravidelne každý týždeň, uvádza 24,5 % členov, raz za mesiac 31,3 %. Až 21,9 % členov uvádza, že zasadajú len účelovo pred organizovaním spoločnej aktivity. Členovia toho istého ŠP sa na 24 z 59 škôl nezhodli na tom, ako často vlastne zasadajú, čo ukazuje na chýbajúcu systematickosť stretnutí.

Podobne nejednotné je aj povedomie o samotnom zložení parlamentu. Až 22,2 % členov nevie, koľko oficiálnych členov má ich ŠP. Počet v zákonnom rozpätí 5 až 17 členov však uvádza 72,9 % členov (najčastejšie v rozmedzí 10 až 15) a 4,8 % uvádza vyšší počet, a to až do 32 členov.

Zázemie, dokumenty a financie
Vlastnú miestnosť na stretávanie školského parlamentu uvádza 76,4 % členov. Existenciu štatútu potvrdzuje 77,5 % členov, ďalších 21,9 % však nevie, či ho ich ŠP má. Vypracovaný akčný plán na aktuálny rok uvádza 78,3 % členov.

Činnosť ŠP je najčastejšie financovaná z rozpočtu školy (55,3 %) a zo zdrojov ZRPŠ (20,2 %). Svojpomocne cez zbierky či projekty si peniaze zháňa 8,5 % ŠP a bez akéhokoľvek financovania funguje 6,6 % ŠP.

Podujatia ŠP
Činnosť ŠP sa sústreďuje najmä na spoločenské akcie ako plesy, DOD či imatrikulácie (uvádza ich 55,6 % žiakov) a tematické podujatia typu Deň Zeme, Halloween či Valentín (45,2 %). Nasledujú športové turnaje (27,1 %) a humanitné zbierky (22,6 %). Vzdelávacie akcie, ako besedy, uvádza len 9,8 % žiakov.

Vzťah k vedeniu a spolupráca navonok
Členovia ŠP hodnotia prístup dospelých na škole prevažne pozitívne. Až 90,6 % z nich vníma svojho koordinátora ako podporného – je im mentorom a zohľadňuje ich názory, kým iba 8 % ho považuje skôr za autoritatívneho. Prístup vedenia školy hodnotí ako pozitívny 80,3 % členov ŠP a pozitívny prístup učiteľov voči činnosti ŠP uvádza 67,2 %.

Až 89,5 % členov potvrdzuje, že predkladajú podnety a nápady žiakov priamo vedeniu (na gymnáziách 94,5 %, na SOŠ 86,6 %). Najčastejšie cez predsedu ŠP v sprievode koordinátora (46,4 %) alebo cez osobné stretnutia väčšiny členov s vedením (43,9 %). Výhradne cez koordinátora komunikuje 8,3 % členov a vôbec nekomunikuje s vedením iba 1,4 % členov.

Viac ako tri štvrtiny členov potvrdzujú, že ich zástupcom v rade školy je člen alebo predseda ŠP, no vyše 15 % o tom nemá vedomosť. Zastúpenie ŠP v mestskom mládežníckom parlamente uvádza 47,3 % členov, spoluprácu s iným ŠP však len 18,2 % členov, čo naznačuje izolovanosť parlamentov. Nadpolovičná väčšina členov (53,8 %) uvádza, že ich ŠP nespolupracuje so žiadnym iným parlamentom vo svojom meste alebo v kraji, a ďalších 27,9 % o takejto spolupráci netuší.

Dopyt po vzdelávaní
Najväčší dopyt po vzdelávaní sa sústreďuje na tri hlavné témy: komunikačné zručnosti (55,1 %), teambuilding (50,9 %) a kritické myslenie (45,7 %). Kritické myslenie sa pritom v poradí tém oproti roku 2020 posunulo vyššie. Vyšší dopyt po tejto téme majú gymnazisti (53,9 % oproti 40,8 % na SOŠ). U členov ŠP, ktorí chcú v parlamente pokračovať, dominuje požiadavka na teambuilding (66,4 %). Ostatné zručnosti, ako obhajoba záujmov (39,4 %) či líderské zručnosti (36,3 %), skončili na nižších priečkach.

Výzvy a úzke miesta
Najväčšie prekážky vo fungovaní školských parlamentov súvisia s motiváciou, zodpovednosťou samotných členov a s nedostatkom financií.

Zaujímavosťou je, že až tretina členov (31,1 %) nevníma vo svojom parlamente žiadne negatíva.

Prieskum zároveň poukázal na prítomnosť pasívnych či neochotných jednotlivcov v štruktúrach ŠP – 8,1 % súčasných členov uvádza, že v parlamente v skutočnosti pôsobiť nechce, a 3,7 % priznalo, že sa členmi stali z donútenia.

Prekážka	Podiel
Nedostatok financií na činnosť	33,6 %
Nezáujem, slabá motivácia členov	29,3 %
Nepodpora zo strany žiakov	28,5 %
Nedostatočná účasť na zasadnutiach	20,5 %
Nedostatočná zodpovednosť a samostatnosť členov	20,5 %
Problémy s komunikáciou a vzťahmi medzi členmi	18,5 %
Obmedzený prístup k právam žiakov, nemožnosť zasahovať do rozhodnutí	18,2 %
Povýšenectvo, autoritatívny prístup niektorých členov	14,0 %
Nejasné pravidlá fungovania	13,7 %
Presadzovanie osobných záujmov niektorých členov	9,4 %
Privilegovanie niektorých žiakov zo strany učiteľov	8,5 %
Prospechárstvo (budovanie nezdravej „politickej kariéry“)	8,3 %

Najväčšie prekážky fungovania ŠP z pohľadu členov ŠP

3. Zaujímavosti z dát

Skutočný vplyv školského parlamentu súvisí najmä s tým, ako sa k nemu stavajú dospelí na škole – teda vedenie a učitelia. Pri všetkých zisteniach nižšie ide o štatistické súvislosti, nie o priamy dôkaz príčiny a následku.

Ako postoj dospelých súvisí so silou hlasu ŠP

Členovia ŠP, ktorí vnímajú prístup vedenia školy alebo učiteľov ako pozitívny, častejšie uvádzajú, že sa ich parlament podieľa na pripomienkovaní školského poriadku. Pri pozitívnom prístupe to uvádza približne 60 % členov, pri vlažnom alebo skeptickom prístupe len približne 40 %. Samotné právo ŠP vyjadrovať sa k pravidlám školy teda nestačí – to, či ho parlament reálne využíva, súvisí s tým, ako k nemu pristupujú dospelí na škole. Z dát vyplýva, že prístup učiteľov je rovnako dôležitý ako prístup vedenia. Vlažný alebo skeptický prístup učiteľov voči ŠP pritom vníma až tretina členov ŠP, kým vlažný alebo skeptický prístup vedenia iba necelá pätina.

Na odborných školách je ŠP o niečo menej viditeľný

Medzi jednotlivými typmi škôl pretrvávajú rozdiely vo vnímaní parlamentu. Väčšinu členov ŠP pozná 59,4 % gymnazistov, no len 44,7 % žiakov SOŠ. Žiaci SOŠ tiež dvakrát častejšie nemajú predstavu o právomociach ŠP (9,7 % oproti 4,3 %) a nevnímajú v ňom žiadny prínos (11,3 % oproti 4,9 %). Od roku 2020 sa však tento rozdiel medzi školami výrazne zmenšil (viac v časti 4).

Znalosť právomocí ŠP súvisí so záujmom o členstvo

Medzi žiakmi (nečlenmi ŠP), ktorí poznajú všetky právomoci ŠP, by sa členom chcel stať takmer každý tretí (31,8 %). Naopak, medzi tými, ktorí o právomociach nemajú žiadnu predstavu, je to len 7,0 %. Záujem o členstvo plynulo rastie s úrovňou informovanosti. Jasné vysvetľovanie právomocí ŠP môže v praxi fungovať ako účinný náborový nástroj.

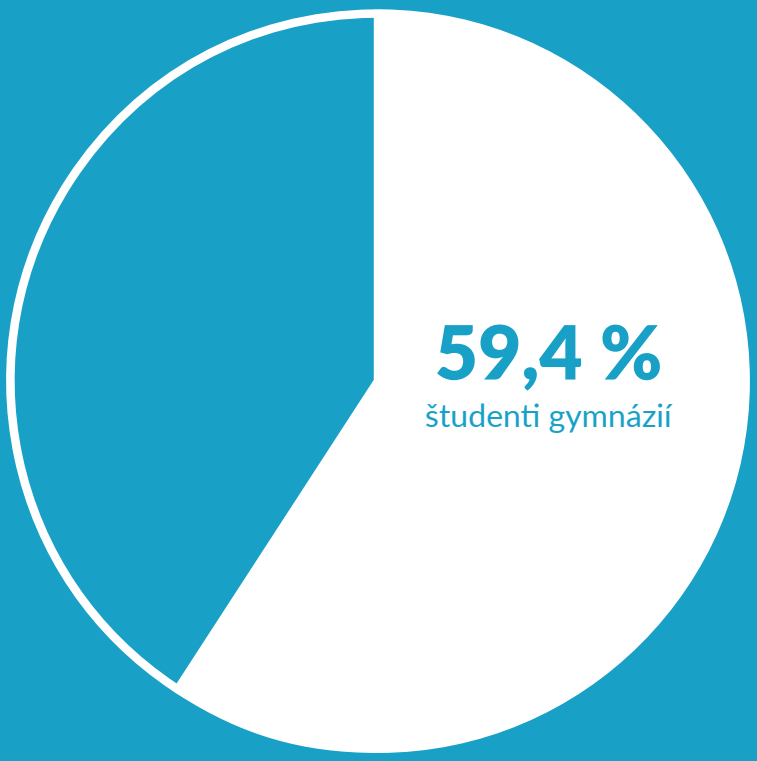

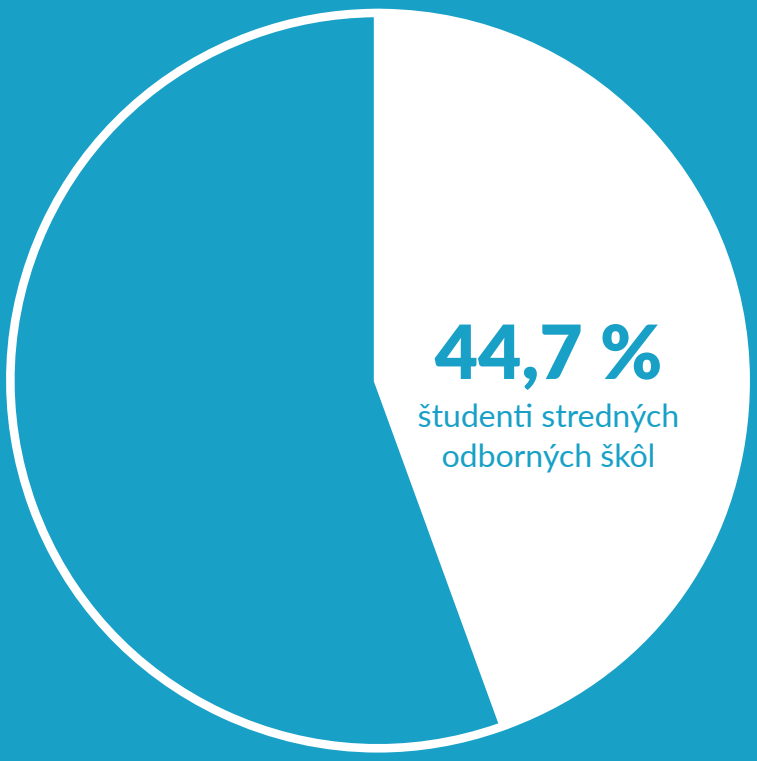

„Áno, poznám väčšinu členov nášho školského parlamentu.“

4. Medziročné porovnanie a vývojové trendy (2020 vs. 2025)

Porovnanie s dátami z roku 2020, keď školské parlamenty ešte fungovali pod názvom žiacke školské rady (ŽŠR), odhaľuje tri hlavné posuny: výraznú demokratizáciu volieb, posilnenie formálnych základov ŠP a citeľné zlepšenie situácie na stredných odborných školách.

Ukazovateľ	Skupina	2020	2025	Posun
Pozná väčšinu členov ŠP	nečlenovia	36,6 %	40,5 %	+3,8 p. b.
Nepozná žiadneho člena ŠP	nečlenovia	20,3 %	14,1 %	−6,1 p. b.
ŠP je veľmi aktívny	nečlenovia	22,7 %	34,0 %	+11,3 p. b.
Chce byť členom ŠP	nečlenovia	16,3 %	22,6 %	+6,3 p. b.
ŠP má štatút	členovia	52,5 %	77,5 %	+25,0 p. b.
Podieľa sa na pripomienkovaní školského poriadku	členovia	41,0 %	56,1 %	+15,1 p. b.
ŠP zasadá raz za mesiac	členovia	40,2 %	31,3 %	−8,8 p. b.
ŠP má akčný plán	členovia	84,8 %	78,3 %	−6,5 p. b.
Nevie, kto zastupuje žiakov v rade školy	členovia	18,4 %	15,4 %	−3,1 p. b.

Medziročné porovnanie vybraných ukazovateľov

Celoškolské voľby sa takmer strojnásobili

Najväčšia zmena za uplynulých päť rokov nastala v spôsobe, akým si žiaci volia svojich zástupcov.

Spôsob voľby členov (všetci žiaci)	2020	2025	Posun
Celoškolské voľby	15,7 %	44,5 %	+28,8 p. b.
Triedne voľby – z každej triedy je zvolený 1 zástupca	43,3 %	27,5 %	−15,8 p. b.
Predseda triedy je členom ŠP automaticky	19,0 %	5,1 %	−13,9 p. b.
Nevie, ako sa členovia ŠP volia	15,7 %	9,7 %	−6,0 p. b.

Automatické členstvo predsedov tried v ŠP sa zo škôl takmer úplne vytratilo. Približne štvrtina žiakov naďalej uvádza voľbu po triedach – teda jedného zástupcu za triedu. Znepokojivou výnimkou zostáva 2,6 % žiakov, podľa ktorých sa voľby vôbec nekonajú alebo členov priamo určuje učiteľ.

Spôsob voľby predsedu školského parlamentu zostal rovnaký – tri štvrtiny členov ŠP uvádza, že si ho volia spomedzi seba. Pozitívom je pokles prípadov, keď predsedu vyberá pedagóg (zo 7,8 % na 3,1 %).

Odborné školy dobiehajú gymnáziá

Povedomie o parlamentoch aj vnímanie ich aktivity sa medzi žiakmi celkovo zlepšuje. Tento pozitívny trend však ťahajú vpred predovšetkým stredné odborné školy (SOŠ).

Zatiaľ čo na gymnáziách sa situácia za päť rokov takmer nezmenila, na SOŠ vzrástlo poznanie členov ŠP o 11 percentuálnych bodov a podiel žiakov, ktorí považujú parlament za veľmi aktívny, sa dokonca viac než zdvojnásobil. Rozdiel medzi oboma typmi škôl sa vďaka tomu výrazne zmenšil.

Nečlenovia	Gymnáziá 2020	Gymnáziá 2025	SOŠ 2020	SOŠ 2025
Poznajú väčšinu členov	47,8 %	50,4 %	23,2 %	34,3 %
ŠP je veľmi aktívny	30,1 %	36,6 %	13,7 %	32,4 %

32,4 %

žiakov SOŠ vníma svoj ŠP ako veľmi aktívny

Pevnejšie formálne základy
Formálne ukotvenie školských parlamentov sa výrazne zlepšilo. Členovia dnes oveľa častejšie potvrdzujú existenciu štatútu a výrazne klesol podiel tých, ktorí o ňom nemajú prehľad (z 37,7 % na 21,9 %). Zvýšila sa tiež miera zapojenia do chodu školy – na pripomienkovaní školského poriadku sa dnes podieľa výrazne viac členov ako v roku 2020 (56,1 % oproti 41,0 %). Zároveň ubudlo členov, ktorí netušia, či sa ich parlament tejto téme venuje (pokles z 26,2 % na 17,7 %). Napriek tomuto pokroku sa štvrtina členov (26,2 %) na pripomienkovaní školského poriadku naďalej nepodieľa.

Komunikácia sa presunula do online priestoru
Zásadný posun nastal v spôsobe, akým žiaci získavajú informácie o činnosti školského parlamentu. Oficiálny Instagram školy označilo za zdroj informácií 61,0 % členov (v porovnaní s 21,7 % v roku 2020) a vlastný instagramový účet parlamentu 39,9 % členov (nárast zo 17,6 %). Naopak, tradičný školský rozhlas zaznamenal pokles (z 38,1 % na 24,8 %) a do úzadia ustúpili aj vlastné facebookové stránky ŠP (pokles z 18,4 % na 8,3 %). Aj napriek tomuto dynamickému posunu k sociálnym sieťam zostáva oficiálna webstránka školy najčastejším zdrojom informácií (68,4 %).

Podobný posun nastal aj pri zbere názorov a podnetov. Klasické tlačené dotazníky a fyzické schránky uvoľňujú miesto digitálnym nástrojom – žiaci uvádzajú, že ŠP dnes zisťuje ich potreby cez EduPage (36,1 %) a hlasovanie na Instagrame (33,7 %). Aj napriek technológiám však najrozšírenejšou formou spätnej väzby zostávajú osobné rozhovory (55,0 %).

Záujem o členstvo v parlamente mierne rastie
Ochota nečlenov zapojiť sa do činnosti parlamentu od roku 2020 vzrástla. Členmi by sa dnes chcelo stať 22,6 % z nich (oproti 16,3 % v roku 2020), zatiaľ čo podiel žiakov, ktorí členstvo odmietajú, klesol zo 64,8 % na 59,4 %. Necelá pätina (17,9 %) zostáva nerozhodnutá, čo je podobná úroveň ako v minulosti. Hoci väčšina žiakov o zapojenie stále nemá záujem, skupina potenciálnych nových členov sa postupne zväčšuje.

5. Odporúčania a príležitosti na zmenu pre prax

Najväčší priestor na zlepšenie činnosti školských parlamentov je v troch kľúčových oblastiach: kontinuita fungovania (aj mimo organizovania akcií), intenzívnejšia spolupráca s učiteľmi a vedením a rozvíjanie medziškolskej spolupráce s inými parlamentmi. Odporúčania sa zároveň dotýkajú presadzovania práv ŠP, tvorby školského poriadku a zabezpečenia rozpočtu.

Pre členov ŠP

1 **Dohodnite si pevný rytmus zasadnutí.** Stretávajte sa pravidelne – ideálne v pevne stanovený deň v mesiaci – a z každého zasadnutia vyhotovte krátku zápisnicu, ktorú zverejnite. Tretina členov uvádza, že ich parlament zasadá len nepravidelne alebo účelovo pred podujatím. Ujasnite si aj to, kto je oficiálnym členom ŠP – na 35 z 56 škôl sa členovia nezhodli, koľko ich vlastne v ŠP je.

2 **Komunikujte konkrétne výsledky, nie len pozvánky na akcie.** Po každom rokovaní zverejnite aspoň jeden hmatateľný výstup. Využite na to zrozumiteľný formát typu „Navrhli sme – Vedenie rozhodlo – Aktuálny stav“ na školskom Instagrame či nástenke. Na webe školy a na nástenke zverejnite aj aktuálny zoznam členov ŠP – väčšinu členov dnes totiž pozná len 40,5 % nečlenov.

3 **Vysvetľujte spolužiakom vaše právomoci a prínos členstva.** Pripravte krátke video alebo príspevok o tom, čo školský parlament zo zákona smie robiť a čo môže reálne ovplyvniť. Znalosť právomocí funguje ako skvelý náborový nástroj – spolužiak, ktorý pozná právomoci ŠP, má až 4,5-krát vyšší záujem stať sa jeho členom než ten, ktorý o nich nemá predstavu. Pri oslovovaní nových členov zdôraznite najmä konkrétne zručnosti, ktoré v parlamente získajú.

4 **Zapojte sa do pripomienkovania školského poriadku.** Vyžiadajte si od vedenia školy termín najbližšej plánovanej revízie školského poriadku. Pripravte si konkrétne a uvážené pripomienky opreté o zber názorov medzi spolužiakmi. Podieľať sa na tvorbe školského poriadku a dbať na jeho dodržiavanie je totiž jednou zo základných zákonných úloh ŠP.

5 **Nadviažte kontakt aspoň s jedným ŠP z mesta alebo okresu.** Oslovte aspoň jeden školský parlament zo svojho okolia. Ak vo vašom meste funguje mestský mládežnícky parlament, využite ho ako najprirodzenejší mostík – spoluprácu s ním priamo zakotvuje zákon a umožňuje vám doň delegovať vlastných zástupcov (dnes v ňom má zastúpenie 47,3 % školských parlamentov). Dáta ukazujú, že práve tieto parlamenty spolupracujú s inými ŠP viac než dvakrát častejšie. Spoločné podujatia a výmena skúsenos-

tí vám navyše pomôžu pri riešení problémov s motiváciou či financovaním.

Pre koordinátorov ŠP a vedenie škôl

1 **Prezentujte činnosť ŠP na pedagogickej rade.** Postoj učiteľského zboru ovplyvňuje reálny dopad školského parlamentu rovnako výrazne ako postoj vedenia školy. Na začiatku školského roka preto vyhraďte 10 minút na predstavenie členov ŠP, ich plánov a zákonných právomocí celému pedagogickému zboru.

2 **Zabezpečte predvídateľný rozpočet.** Zákon stanovuje, že náklady na činnosť ŠP sa uhrádzajú z rozpočtu školy po dohode s riaditeľom a po prerokovaní so zriaďovateľom. Prideľte parlamentu hoci aj menší, no pevne stanovený ročný rozpočet a zabezpečte mu stály priestor na stretávanie. Pomôžete tým prekonať nedostatok financií, ktorý členovia ŠP najčastejšie označujú ako hlavnú prekážku vo fungovaní.

3 **Zapájajte ŠP do tvorby školského poriadku systémovo.** Oznámte termín revízie školského poriadku s dostatočným predstihom a poskytnite žiakom aspoň dva týždne na vyjadrenie. Pri vlažnom či skeptickom prístupe vedenia alebo učiteľov sa parlament na tvorbe pravidiel nepodieľa až 2- až 3-krát častejšie.

4 **Uveďte voľby a štatút do súladu s novým zákonom.** Keďže prieskum prebehol tesne pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 321/2025 Z. z., dáta ukazujú oblasti, kde je potrebné prax upraviť najvýraznejšie: štvrtina žiakov uvádzala voľbu jedného zástupcu za triedu, pätina členov nevedela, či má ich ŠP štatút, a vyše 15 % netušilo, kto žiakov zastupuje v rade školy. Prejdite preto štatút spolu s členmi ŠP, zosúlaďte ho s novou legislatívou a zverejnite ho na webovom sídle školy. Zároveň žiakov informujte, že ich v rade školy zastupuje predseda ŠP.

Metodické poznámky

Do prieskumu sa spolu zapojilo 1 847 respondentov. Tri záznamy boli kvôli zjavnému nekorektnému vypĺňaniu zo spracovania vyradené.

Účasť bola dobrovoľná, preto vzorka nie je reprezentatívna a výsledky platia pre zapojených žiakov.

Percentá boli vypočítané z počtu žiakov, ktorí danú otázku dostali. Na otázky o fungovaní ŠP odpovedali len jeho členovia (351). Otázky o ŠP na vlastnej škole nedostalo 57 žiakov, ktorí uviedli, že na ich škole ŠP nie je alebo o ňom nevedia. Tieto výsledky boli preto počítané zo základu 1 787 žiakov.

Pri porovnaní s rokom 2020 sa porovnávali rovnaké skupiny žiakov (nečlenovia, členovia, pri voľbách všetci žiaci). Odpovede pedagógov z roku 2020 boli z porovnania vyčlenené, pretože v roku 2025 sa pedagógovia prieskumu nezúčastnili.

Výpočty a porovnanie výsledkov prešli odbornou kontrolou aj kontrolou s využitím nástrojov umelej inteligencie.

1 847

respondentov

Rada mládeže Prešovského kraja

NIVAM
NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tento prieskum bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR v oblasti práce s mládežou, ktoré administruje NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže.

Prieskum spracovali:
Ján Smatana a Marianna Petrič

www.rmpk.sk
September 2026